

EDITORIAL

Balanç de l'estiu

Quan està a punt d'acabar l'estiu pareix hora de fer balanç de tot lo succeït durant esta calorosa estació. Per lo que fa als noticiaris, especialment televisius i de radio, les **desgracies** ocupen un elevat percentage de les emissions. No cal dir res de la llanda diària que nos venen donant en lo que passa, lo que fabriquen per a que passe i les ocurrences que s'inventen els nostres veïns de "mes enllà del riu Senia" per a no deixar d'obrir els informatius (quan no son estos els que ho exageren o allarguen a proposit): que si "s'ha d'atacar a l'Estat", que si se politisen o no les commemoracions dels atencats del 17 d'agost de 2017, que si uns posen i els altres lleven **llaços grocs** —per cert, moltissims de plastic i contaminants—, que si creus grogues, que si homilies convertides en mitins politics llançats des dels pulpits des dels quals s'hauria de predicar la pau, la concordia i l'amor fratern; tot aço mesclat en l'exhumació del **dictador** per real decret, i el ara si i ara no d'un govern central que no fa mes que improvisar. I, entre totes estes, les autèntiques desgracies, com les dels migrants, la violència de genero i totes aquelles que nos pillen mes de prop i que realment podrien ser evitades o mitigades.

En aço ultim nos referim als **incendis**, i particularment al de **Lluçent** i les localitats proximes. Pareix que el pas del temps, el progrés i els avanços han fet oblidar aquella sentència que diu que **"els focs s'apaguen en l'hivern"**. Tal i com es troben les arees boscoses, junt a una **climatologia** que cada vegada es mes adversa, en escassa pluja, calors sofocants i en tradicionals ponentades —tan propenses a escampar vertiginosament qualsevol foc—, ¿pot sorprendre ad algu la dificultat per a apagar els incendis? En mes **prevencio** es en lo que s'ha d'invertir i en lo que s'ha de treballar. Una politica preventiva reduiria els riscs, donaria treball i baixaria el numero de desempleats en les llistes de les oficines "d'ocupacio".

La perda de 3.270 hectarees de massa forestal —en algun parage singular pel mig—, les alertes entre la poblacio, la destruccio de llars i de bens irrecuperables i un elevat dispendi economic son el resultat d'un incendi les causes del qual pareixen fortuïtes, pero que, una vegada declarat, ha posat en evidencia els complicats ressorts de l'administracio per a fer-li front; es parla de **descoordinacio** entre els efectius destinats a l'extincio i de no haver usat tots els recur-

sos des del minut u, inclus de no haver permes que els mateixos veïns, que s'ho veen vindre, netejaren el mont. Encara no s'han apercebut els politics de que es necessari treballar en lo important i acordar que hi haja un **cos unic** per ad estes emergencies; no poden hi haure fins a 10 unitats d'emergencies diferents. En fi, es mes facil posar-se i llevar-se **camisetes** estant en l'oposicio i formar part de no se sap quants **"salvem"** per a, en arribar al poder, posar-se trage, o vestit, que lo mateix te, i oblidar-se de salvar realment el patrimoni de tots. Per cert, en la ciutat de **Valencia** s'ha enderrocat, per falta d'intervencio en la seua recuperacio, una edificacio que formava part del conjunt constructiu que es la **Alqueria del Moro**, que, a pesar d'haver segut declarada be d'especial proteccio, seguix sense ser rehabilitada, convertint-se en un atre eixemple de les actuacions dels que anaven a "salvar-ho" tot.

Aço per lo que fa a la gestio interna, respecte de la presencia en **Madrid**, una cosa que nos afecta a tots els valencians, del nord, sur i centre del nostre país, es el de la finançacio. El govern del senyor **Puig** es mostrava, mentres **Rajoy** estava instalat en la **Moncloa**, molt beligerant en esta qüestio. La **infrafinançacio** de la nostra nacionalitat per part de l'Estat es escandalosa, es medible i la sofrim els valencians, sent els que tenim la renda per capita mes baixa del conjunt de les autonomies; aço es tradueix en un nivell de vida mes baix, en falta de recursos per a atencions basiques: educacio, sanitat, dependencia, etc., etc. Sorprenentment, ha segut canviar el govern central i, com ara es del seu color, es mostra complagut en alguna **almoïna** pregada i en la promesa de la **refinançacio del deute**; això es tot, i pareix que es lo ultim que conseguirem en aprovar-se el sostre de gasto proposat pel govern de **Sánchez** per a les autonomies. La conclusio es que una vegada mes callaran les que diuen ser les nostres autoritats i una vegada mes se'n tornaran de Madrid agenollats, se conformaran en una almoïna i en refinarçar el deute, la qual cosa generarà, obviament, mes deute i per tant mes empobriment; i tot per no plantar-se i exigir lo que en dret nos correspon.

Però aixina son, i aixina es el sr. Puig: pot sentir-se orgullós d'haver segut un **bon va-sall**, encara que Sánchez no siga un bon senyor per als valencians.

LA CITA

Governar es previndre.

Emile de Girardin

SUMARI

- 1
▪ EDITORIAL: **BALANÇ DE L'ESTIU**
- 2
▪ LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
▪ PATRIMONI VALENCIÀ: **EL PUIG CAMPANA, LA MONTANYA MAGICA DE FINESTRAT**
- 3
▪ LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
▪ JOCS TRADICIONALS (XXXIX): **CARRERA A TRES CAMES**
▪ RESENYA BIBLIOGRAFICA: **ANALES. NUM. 92**
▪ INFORMACIO: **A DOS MESES DE LA CELEBRACIO DEL CONGRÉS VALENCIANISME 2018**
- 4
▪ PASSATEMPS
▪ RONDALLA: **LA RABOSA I EL SEGALL EN EL POU**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

Igual que a l'hora d'apagar incendis, la coordinacio en el nostre treball es essencial. Nosatres fem el *Rogle* i vostres fan fotocopies per a repartir entre amics i coneguts. I aixina com en els incendis acaben cremant-se els arbres, de la mateixa manera, repartint fotocopies del *Rogle* acaben "cremats" tots els incauts que se posen a llegir estos destrellats avisos.

ACTIVITATS CULTURALS SETEMBRE DE 2018

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

GAV (Grup d'Acció Valencianista)
C/ Julià Peña, 3. 46018 València C.
www.gav-valencianistes.com

LRP (Lo Rat Penat)

C/ Trinquet de Cavallers, 9. València C. Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

secretaria@loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 València C.
Tel 963 91 69 65 // www.racv.es

Del **10 al 21 Set**

UNIVERSIDAD VALENCIANA DE VERANO. Aula d'Humanitats i Ciències - RACV

▪ **XIV Curs de Ciències.** Lloc: Hotel Tres Anclas. Plaja de Gandia. Entrada lliure.

Fco González de Posada: "El Universo: Génesis, Física y físicos". Programa:

10 set: *El universo tal y como lo concebimos hoy.*

11 set: *El "problema" del origen: Perspectiva religiosa. El Génesis.*

12 set: *El "problema" del origen: Perspectiva de la Física. En torno a Stephen Hawking.*

13 set: *La evolución del universo. Los mensajeros cósmicos.*

14 set: *El destino del universo. En torno a Roger Penrose.*

▪ **XXXIX Curs d'Historia.** Lloc: Fomento de Agricultura, Industria y Comercio. C/ Sant Francesc de Borja. Gandia. 19 h. Entrada lliure.

"De la Vall de Bayrén y La Marina Alta"

Programa:

17 set: **J. Aparicio:** *Historia de la Vall de Bayrén y la Marina Alta I. Desde los orígenes hasta la Romanización.*

18 set: **A. Cabanes:** *La Vall de Bayrén vista por Jaime I desde Bayrén.*

19 set: **J. V. Gómez Bayarri:** *El Eje Valencia-Nápoles-Roma: Poder económico, político, cultural y espiritual.*

20 set: **J. Fco. Ballester Olmos:** *Paisajes y jardines en la Vall de Bayrén y La Marina Alta.*

21 set: **J. Renart:** *El Casal de la Corona de Aragón y la Estirpe Borja valenciana.*

+Info: **RACV**

14 Set (divendres) 19:30 h (per confirmar). Seu del GAV.

PRESENTACIO DE LLIBRE:
Juli Moreno: *Ortografías Valencianas. De Josep Nebot a les Normes del Puig.*

+Info: **GAV**

(Continúa en la página següent)

PATRIMONI VALENCIÀ

El Puig Campana, la montanya magica de Finestrat

M^aA.M.C.

Finestrat, en la comarca de la **Marina Baixa**, es un chicotet poble, d'uns 6.000 habitants, que se troba situat a 8 km de **Benidorm**. Les dos localitats tenen en comú el seu interès turístic, però per motius ben diferents. Mentre el foraster troba en Benidorm plagues i festa, i gent, molta gent, en Finestrat troba el tranquil ambient de la montanya. ¡I quina montanya! Estem parlant, ni més ni menys, que del **Puig Campana**, la montanya magica, un dels cims més emblemàtics de la geografia valenciana.

Forma part del **Sistema Bètic** i, en els seus 1406 m d'altitud, conforma una colossal mole d'una orografia escarpada que li dona aspecte més d'alta montanya que de montanya mediterrània. Al constituir una barrera per als vents humits de llevant, la seua vertent nord goja de pluges abundants, inclús de neu alguns anys. La part sur, per contra, té un clima més arid. No cal dir que les abruptes parets són un habitat ideal per a la presència de rapaces, com el falco o l'aguila. Porcs javalins, raboses, arçons o conills són alguns dels mamífers que allí prosperen.

La presència humana ha deixat la seua senyal en forma de bancals de murs de pedra seca, dedicats majoritàriament al cultiu de secà: armeler i olivera, en la part més propera al nucli urbà de Finestrat. Este, a 238 m d'altitud, se troba en la pendent sur de la montanya. El nucli antic, en el que se conserven la **arquitectura tradicional** i l'irregular traçat dels carrers que recorda l'influència islàmica, li otorguen un especial encant, al qual contribueixen les cases que,

en la frontera meridional de la vila, pareixen penjades sobre la roca, una de les imatges més característiques de la localitat.

El seu emplaçament, en un lloc elevat prop de la costa, el fa idoneu com a punt de vigilància, per lo que les distintes civilitzacions han deixat ací la senyal del seu pas. En el terme municipal s'han trobat restes d'assentaments del **Paleolític**, també jaciments ibers i restes romanes. Conquistat per **Jaume I** als musulmans, en 1280 **Pere III** li otorgà la **Carta Pobla**. Des de llavors, el poble passà a ser possessió de successives famílies senyorials. Per l'ajuda que prestava la localitat en defensa contra els pirates berberescs, se li concedí un tros de costa: la plaja de la **Cala**, de 267 m, que limita al nord-est en Benidorm i al sud-oest en la **Vila**.

En el **centre històric**, dins del perímetre de l'antic castell arap, del que no queden restes,

s'alça ara l'ermita del **Crist del Remei**, construïda en 1925 en detalls modernistes. L'església de **Sant Bertomeu**, d'estil barroc, construïda extramurs, se consagrà en 1751.

Però esta es la part antiga de Finestrat, el seu terme municipal conta en 42,25 km², una part del qual l'ocupa una porció de la superfície del parc temàtic **Terra Mítica**. A partir dels anys vuitanta del passat segle, entre el nucli tradicional i la plaja de la Cala se construïren urbanitzacions per a aprofitar el tiró del turisme de plaja.

Per l'altre costat, a l'interior queda la mole del Puig Campana, nomenat així per la seua forma acampanada. Les parets verticals de més de 500 metres són un paradís per als **escaladors**, els quals han obert diverses vies per a arribar al cim. Però les seues impressionants vistes també se poden recórrer caminant, contant en diferents rutes per a practicar el **senderisme**; l'itinerari més tradicional permet arribar a la cuspide en tres hores; partint del poble i, a un quilòmetre escàs, passa per la **Font del Moli**, de 15 canons, la més important de les nombroses fonts de la zona.

La montanya conta en dos cims, el Puig Campana, propiament dit, de 1406 m, i el **Pic Prim**, separats per un corredor denominat el **Carrero**. Per la seua banda, en el Pic Prim hi ha un clavill, el **Portell**, que el talla en dos parts, una de 1344 m i l'altra de 1318 m.

Este singular perfil ha donat lloc a diverses llegendes. Una d'elles conta com l'amada del cavaller **Roldan** caigué greument malalta. El cavaller pujà a la montanya en busca de l'ajuda d'un mac que allí vivia, però es-

te nomen li anuncià que la seua amada moriria eixe dia quan l'últim raig del sol tocara la terra. Desesperat, Roldan trague l'espasa i colpejà la montanya, fent un clavill per a on passaren els rajos del sol i que la seua amada tinguera uns minuts més de vida. El formidable colp llançà a la mar una enorme roca que acabà formant la **illa de Benidorm**.

Però la tradició conserva moltes més mencions a la montanya. Per als peixcadors de tots els pobles costers de **La Marina** era un referent, un autèntic far, i així es recorda en una bella canço popular, arreplegada en **Calp**, que diu: "Puig Campana per la punta, Benidorm per lo Castell, calarém a la barba-da, "garrarem" boga i sorell..."; o la dita: "Quan el Puig Campana fa capell, llaurador torna a casa, pica espart i fes cordell", que per cert s'aplica també ad altres montanyes valencianes.

CIM DE LA MONTANYA. A L'ESQUERRA EL PIC PRIM I EL PORTELL. A LA DRETA EL PUIG CAMPANA.

FINESTRAT I EL PUIG CAMPANA

Carrera a tres cames

En terra es pinten dos ralles que senyalen el principi i la fi de la carrera.

Per a jugar, cada u, per orde d'eixida, elegix una parella. En un mocador o cordeta es nugen la cama dreta d'u en l'esquerra de l'atre. Quan estan tots preparats per a eixir, al crit de ¡ya!, comencen la carrera.

Els dos membres de la parella han de correr sincronisant els moviments, avançant les cames nugades al mateix temps per a no entropçar-se.

Guanya la parella que arriba la primera, que normalment es la que ha caigut manco voltes.

RESENYA BIBLIOGRAFICA

J.M.M.

VV.AA:

Anales

Num. 92. RACV. Valencia, 2017

(425 pàgines)

Com tots els anys la Real Academia de Cultura Valenciana publicà el volum dels seus *Anales*, en este cas el que fa 92 de la segona epoca, corresponent a 2017. En ell s'arreglen 10 estudis, treballs d'investigació relatius a la cultura valenciana en els seus mes diversos aspectes: historics, biografics, lingüístics, geografics o artístics.

El sumari l'integren els següents treballs: "Eduardo Primo Yúfera y su legado al patrimonio científico" de **María Ayala Gascón**, en el que profundisa en la figura de qui fon Decà de la RACV, reparant en la seua labor científica i acadèmica, i com a fundador-puntal de l'Institut d'Agroquímica i Tecnologia dels Aliments i de les investigacions en estos camps. En "Antroponimia valenciana ¿Norma o variación?", el professor **Xaverio Ballester**, invita a respectar les propies llengües en la seua integritat, veritat i diversitat, centrant-se per ad això en l'antroponimia i toponimia. "Francisc Cetina: platero valenciano de la segunda mitad del siglo XV (doc. 1456-1502)" es el treball de **Reyes Candela Garrigós** en el que recopila la trajectoria biogràfica i documental d'un dels platers mes destacats de la València cincentista. En "El crepúsculo del Siglo de Oro valenciano: la Corte de los Duques de Calabria" **Guillermo Carnero** nos aproxima a Na Germana de Foix i Ferran d'Arago, al seu virregnat en València, la seua cort i la castellanisació de la societat i lliteratura valencianes. "Capellanías en la Villa de Ayora" es un treball de **José Segundo Miguel Sánchez** en el que destaca la vila d'Ayora com a un enclau geogràfic estratègic i centre de fervor religiós en un moment historic determinat. En "Imaginario del Jardín Celeste y su reflejo en el enclave del vivero del Palacio Real de Valencia" **Pilar de Insausti** i **Adolfo Vigil de Insausti** plantegen la recreació de llegendaris enclaus identificats en jardins, detinent-se en el viver del desaparegut Palau Real de València. "Proceso migratorio de la mujer peninsular en la Nueva España en el siglo XVI: restricciones y procedimientos" es una investigació de **Lucas Montojo Sánchez** en que expon l'estatus jurídic de la dona peninsular i presenta ademes els procediments llegalis i burocràtics necessaris per a la seua migració a Nova Espanya. En "La correspondencia de Pedro Juan Núñez: Edición y estudio" **Toribio Fuente Cornejo** ofereix una edició rigorosa de les tres cartes que l'humanista valencià dirigí a Zurita i de l'enviada a Sebastián de León. "El traslado de la Facultad de Medicina de su ubicación original a su emplazamiento actual. El papel del mecenazgo de la Diputación de Valencia y el impulso de los Rectores Joaquín Ros Gómez, Peset Aleixandre y Barcia Goyanes" es un treball de **Álvaro Barcia González** en el que, com el títol indica, parla de la Facultat de Medicina i de la seua nova ubicació en el Passeig València al Mar (ara Av. Blasco Ibáñez) decidida en 1889 i construïda en les primeres dècades del segle XX. El treball "El Santo Cáliz de la Catedral de Valencia. Últimas aportaciones", de **Catalina Martín Lloris**, completa el conjunt dels publicats en esta edició en unes aportacions ultimes a rant del descobriment d'uns manuscrits del s. XI en El Cairo que venen a reforçar l'autenticitat del Calic que es conserva en la Catedral de València.

El resum de la vida acadèmica, la memòria de l'any acadèmic 2015-2016 i les necrològiques completen el volum.

ACTIVITATS CULTURALS

SETEMBRE DE 2018

(Ve de la pagina anterior)

15 Oct (data llimit). Seu de LRP.

CXXIV Jocs Florals de la Ciutat i Regne de València.

CONVOCATORIA per al 2018.

Els treballs seran admesos fins al 15 d'octubre de 2018 i hauran de presentar-se en la Secretaria de Lo Rat Penat.

+Info: LRP

INFORMACIO

A dos mesos de la celebració del Congrés Valencianisme 2018

A data 31 d'agost la Comissió del Congrés constituïda al respecte ha rebut un numero considerable de comunicacions. La data un tant intempestiva, puix coincidia en la fi de les vacances estiuenques, ha motivat que, previa consulta d'interessats en participar, s'haja allargat el termini de recepció fins al 15 de setembre.

El pas següent de la Comissió sera la llectura i classificació dels treballs rebuts i, atenent a les clausules de les Bases de participació, l'acceptació o no dels mateixos, la qual cosa se comunicarà personalment a cada interessat. Està previst que a finals de setembre se puga realitzar dita comunicació.

Els qui vullguen participar en l'event ya poden inscriure's i fer efectiva la quota de participació. El formulari d'inscripció –on line–, aixina com la manera de realisar-la i el conte en el que se pot efectuar el pagament corresponent, es troben en la web del Congrés:

www.congresvalencianisme.com.

Igualment, la manera de posar-se en contacte en l'organización per a qualsevol informació que se desige obtindre es per mig del correu electronic:

info@congresvalencianisme.com.

En novembre el valencianisme te una cita en el Congrés en el qual es vol recordar i actualisar la *Declaració Valencianista* de 1918, de la que celebrem el centenari.

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 València ciutat

rogleconstantillombart@gmail.com

Rogle en Internet

Facebook: [Rogle Constanti Llombart](https://www.facebook.com/RogleConstantiLlombart)Twitter: [@rogleconstanti](https://twitter.com/rogleconstanti)Tots els exemplars editats fins ara estan, en pdf, en: www.rogleconstantillombart.comwww.pjvalencianista.org

I se poden llegir tambe en:

<http://issuu.com/rogleconstantillombart>

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

La solució a peu de pagina.

1. Comportament o condició d'aquell que es resisteix a obedir a l'autoritat. També s'aplica a la situació d'aquell que no compareix davant d'un jutge quan es cita.
  2. Se diu d'allo que es conforme al canon sagrat i les lleis eclesiàstiques. S'aplica també a cada u dels llibres continguts en la Sagrada Escritura.
  3. Forma de govern pròpia dels sars.
  4. Barri exterior o perifèric d'una ciutat o població.
  5. Fong parasit que afecta a diferents vegetals i pot provocar diverses malalties.
  6. Força o vigor per a impulsar o efectuar una acció o per a desenvol·lar-se o créixer una cosa.
  7. Persona que es dedica a treballar el ferro o a fabricar objectes de ferro.
- PARAULES VERTICALS
1. Fer-se menys dens un gas. Contaminar l'aire d'un lloc.
  2. Repetir una actuació, normalment varies voltes, a fi de que ixca be el dia de l'estrena. Eixercitar-se en el domini d'alguna cosa.

	1.	2.
1.	— — — —	<u>L</u> — —
2.	— — — —	<u>O</u> — — —
3.	— <u>A</u> — — — —	— — — —
4.	— <u>R</u> — — — —	— — — —
5.	— — — —	<u>O</u> — — —
6.	— — — —	<u>X</u> — — — —
7.	— <u>E</u> — — — —	— — — —

RONDALLA

J.P.B.

La rabosa i el segall en el pou

Caigue una rabosa en un profund pou, veent-se obligada a quedar dins per no poder alcançar la vora.

Duya prou de temps allí, sense trobar la forma d'escapar, quan s'acostà al pou un **segall assedegat** i, veent a la rabosa, li preguntà si l'aigua era bona. Ella, amagant el seu verdader problema, li digue que era la millor aigua que havia **tastat** en sa vida, i invità al **segall** a descendir i beure-la a on ella estava.

Sense pensar-s'ho, botà el **segall** al pou i, despuix de **asseciar** la seua set, li preguntà a la rabosa com farien per a eixir d'allí.

Digue llavors la rabosa:

—Hi ha un modo que nos permetra eixir al dos en facilitat. Recolza les teues **pates** davanteres contra la paret i alça ben amunt les teues banyes; a continuació yo pujare pel teu cos i,

una volta fora, tirare de tu.

Al **segall** li paregue bona idea i feu lo que li dia la rabosa. Esta trepà habilment per l'esquena i les banyes del seu companyer i pogue eixir del pou, alluntant-se de la vora a l'instat, sense intenció d'ajudar-lo.

Quan el **segall** li reclamà que complira en lo que havien convingut, la rabosa se girà i li digue:

—i Escolta soci, si tingueres tanta intel·ligència com pels en la teua **barba**, no hagueres botat sense pensar abans en com tornar a eixir, ni t'hagueres exposat a perills dels que no tenies forma d'escapar!

Adaptació i traducció a la llengua valenciana d'una faula de **Esopo**

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definició)

Asseciar/ fartar: Satisfere les ganes de menjar o beure.

Assedegat/ abrasit: Que te o patix molta set.

Barba/ pereta: Pels que li creixen en la mandíbula inferior ad alguns animals, com

ara les cabres.

Pata/ pota/ extremitat: Ungla, peu corneu d'alguns animals, com ara el cavall, l'ovella, etc. Peu i cama dels animals en general.

Segall/ cabrit/ choto: Cria de la cabra fins a l'any, que ya no mama pero que no

ha acabat el seu creiximent.

Tastar/ provar/ assaborir/ saborejar: Menjar poquet d'una cosa o beure una chicoteta quantitat d'una beguda per a apreciar el seu sabor.

Solució:

Verticals: 1. ENRARIR 2. ENSAJAR
1. REBEL·LIA 2. CANONIC 3. SARISME 4. ARRAVAL 5. ROJA 6. PUIXANÇÀ 7. FERREB

I RECORDA... La nostra primera paraula es **enrarir**. Està **enrarit** allo que s'ha fet menys dens o està contaminat. L'acció i efecte d'enrarir es un **enrariment**. **Enraridor** significa que enrarix. Eix. *A esta altitud l'aire está enrarit. // Poc a poc s'enraria l'aire de l'habitació en el fum dels cigarros.*

La nostra segona paraula es **ensajar**. Un **ensajador** es la persona que ensaja. Un **ensaig** es l'acció i efecte d'ensajar; també, la representació sense públic d'una actuació; o un escrit a on l'autor desenvol·la les seues idees sobre un tema determinat en un estil personal; i, a més, es el genero l·literari al que pertany este tipo d'escrits. Un **ensagiste** es un escritor d'ensajos. El genero l·literari que conrea l'ensaig es el **ensagisme**. **Ensagistic** es allo relatiu a l'ensaig o l'ensagisme. Eix. *Està ensajant en el violi perque dema s'examina en el conservatori. // Esperem un exit en la representació d'esta nit perque els ensajos han eixit molt be. // El tema del seu ensaig es politic i expon unes idees molt interessants.*